

Van de redactie...

Ondanks het reeds lang van de tafel geveegde Regeringsstandpunt Tropisch Regenwoud, was de aandacht voor tropische bossen er ook het afgelopen jaar niet minder om. Tijdens de klimaattop in Doha eerder deze maand is zelfs besloten dat bossen een integraal onderdeel gaan uitmaken van het internationale klimaatbeleid. Bovendien heeft de VN 21 maart uitgeroepen tot een International Day of Forests. Het hele jaar was er aandacht voor de invoering van de Europese Houtverordening die 3 maart volgend jaar in werking treedt en het op de markt brengen van illegaal hout strafbaar stelt. Tevens werd gediscussieerd over nut en noodzaak van een paneuropees bossenverdrag.

In dit nummer besteden we uiteraard aandacht aan de uitkomsten van Doha op het gebied van REDD+. Daarnaast ontvingen we van Henk Lette een interessant stuk over de alternatieve benadering van Bolivia waar het gaat om betalingen voor ecosysteemdiensten. Henk schreef dit naar aanleiding van een recent werkbezoek voor het Instituto Interamericano de Cooperación para la Agricultura (IICA) aan Bolivia. Verder wijzen we u in dit nummer graag op de oproep van ons bestuur voor nieuwe bestuursleden en de vooraankondiging van de ALV in februari.

Gelukkig bleek de aarde dit jaar bij nader inzien toch niet te vergaan zodat we vol goede moed 2013 (door de VN uitgeroepen tot International Year of Quinoa, en tevens International Year of Water Cooperation) kunnen binnenstappen.

De redactie wenst alle leden een bosrijk, goed en plezierig 2013!

COP 18: stapje voor stapje dichterbij...?

De VN klimaatonderhandelingen in Doha begin deze maand waren als altijd weer een

fraai toneelstukje waarvan de uitkomst door sommigen als een succes wordt omarmd en door anderen als een mislukking wordt afgedaan. Feit is dat na langdurige onderhandelingen 35 landen een verlenging van het Kyoto Protocol hebben ondertekend. Het Kyoto Protocol is het enige bindende internationale verdrag waarin ontwikkelde landen zich committeren om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen.

Volgens Louis Verchot, Director of Forest and Environment Research bij CIFOR, heeft de klimaattop in Doha voor bossen teleurstellend uitgepakt, voornamelijk omdat er geen afspraken zijn gemaakt over het systeem voor Monitoring, Rapportage en Verificatie (MRV). Noorwegen en Brazilië konden het niet eens worden over de verificatiestandaarden van emissies uit ontbossing. Waar Noorwegen pleitte voor een onafhankelijk, internationaal verificatieproces, liet Brazilië weten zich niet aan externe verificatie-eisen te willen houden. Niettemin is besloten dat bossen en REDD een integraal onderdeel gaan vormen van het nieuwe klimaatverdrag dat na 2020 het Kyoto Protocol moet gaan opvolgen. Dat kan toch als een succesje worden geboekt zou je zeggen.

“Dat kan toch als een succesje worden geboekt zou je zeggen.”

Interessant is trouwens wel dat het eindrapport van de Advanced Working Group on Long-term Cooperative Action (LCA) erkent dat er gezocht moet worden naar manieren om ook ecosysteemdiensten anders dan CO₂-opslag, zoals bijvoorbeeld zoetwatervoorziening, biodiversiteitsbehoud en nutriëntenkringlopen, mee te laten wegen. Maar de verwachting is dat het nog wel even gaat duren voordat die zaken ook echt in het beleid worden vastgelegd.

De beslissing over het vullen van het Green Climate Fund (GCF), het fonds dat vanaf 2020 honderd miljard dollar per jaar moet gaan genereren voor 'klimaat-hulp', is een van de zaken die zijn doorgeschoven naar volgend jaar. Intussen is gebleken dat er op de volgende klimaattop in Warschau alweer voldoende op de agenda staat... ■ Caspar Verwer

Column:

Oud en Nieuw

Door Charlotte Floors

*Kerstbomen vullen de huizen
Écht of op een doek
Voor slechts een euro bij Ikea
Of van de slager op de hoek*

*Bomen zijn overal te koop
Zo ook het tropisch bos
Blijkt het einde der tijden een omwenteling?
Of loopt REDD+ uiteindelijk wel los*

*Het zijn moderne tijden
We moeten bossen liken
De laatste nieuwtjes twitteren
Of er even over skypen.*

*Zou het digitale tijdperk helpen
Door de bomen het bos weer te zien
Of verliezen we ons in digitale naalden
en missen we dan toch de kern misschien?*

*De tijd zal het leren
Houd/t moed/t!
nu genieten van de bomen dichtbij
en voor 2013 veel voorspoed. ■*

Terugblik op de studiedag 2012

Op 2 november vond de jaarlijkse VTB studiedag plaats. Dit jaar in het prachtige Kasteel de Schafelaar in Barneveld. De dag werd goed bezocht door zowel leden als niet-leden, 63 in totaal. De titel van de dag was: De houten driehoek – Invloeden van opkomende economieën op de Europese houtverordening (EUTR) en bosbeheer in de tropen. Er werd ingegaan op kwesties, vragen en spanningen die spelen omtrent de EUTR, de relatie met opkomende economieën voor het slagen hiervan en de effecten op de tropische houthandel en duurzaam bosbeheer in de tropen. Verschillende sprekers gingen op dit thema in. De eerste drie presentaties gaven een indruk hoe Nederland voorbereid is op de EUTR. Meriam Wortel van de NVWA ging in op wet- en regelgeving en handhaving, Debora van

Boven van NEPCon gaf meer inzicht in vereisten en praktische kanten van het stelsel van voorzorgsmaatregelen (Due Diligence) dat bedrijven moeten treffen en Ramon Bus van Jongeneel gaf aan hoe dit houtbedrijf de EUTR ziet en zich voorbereid om aan de nieuwe regels te voldoen. Na dit Nederlandse perspectief volgde een internationaal perspectief in twee presentaties. Flip van Helden vestigde vanuit het European Forestry Institute (EFI) de blik op ontwikkelingen in de Aziatische markten en gevolgen voor tropisch bosbeheer, waarna Jaap van der Waarde van WNF en Danielle van Oijen van Greenpeace kritische kanttekeningen maakten bij ontwikkelingen ten aanzien van het indammen van illegale houthandel en de EUTR. In de middag werd er in werkgroepen verder gewerkt aan het thema. De dag werd voorgezeten door Marieke Wit van Tropenbos International.

“Nederland is redelijk
voorbereid op de komst
van de EUTR.”

Uit de presentaties en discussies bleek dat Nederland redelijk voorbereid is op de invoering van de EUTR. Er moet echter nog veel verduidelijkt worden. De rol van certificering (SFM, legal compliance) werd meermaals onderstreept als goede manier om snel aan de EUTR eisen te kunnen voldoen. De vrees dat de EUTR in de hand zou werken dat bedrijven inzetten op legaal in plaats van duurzaam werd door sprekers en deelnemers in de praktijk niet gezien, eerder wordt juist een versterkte trend naar certificering waargenomen, omdat deze een reële optie biedt om legaliteit aan te tonen binnen het EUTR kader.

Jongeneel en EFI gaven aan dat we in toenemende mate rekening moeten houden met Aziatische marktontwikkelingen. Met name China en India verwerken steeds meer hout, vooral voor intern gebruik, wat de EU houthandel bedreigt. Houtimporten vanuit China hebben echter een zeer hoog risico op illegaliteit en van traceerbaarheid is in China vaak geen sprake. Door de EUTR zullen zeker verschuivingen in de houtmarkten gaan optreden; hoog-risico landen, bv China, zullen in toenemende mate gemeden worden. Tevens moeten er allianties worden gevormd zodat belangrijke houtverwerkende landen in m.n. Azië zich ook gaan inzetten om de internationale houtsector legaler en duurzamer te maken. Op verschillende vlakken moet gezorgd worden dat ‘alle gaten in het vergiet’ gedicht worden, zodat illegale houthandel en niet-duurzame houtkap geen kans meer krijgen. Hiervoor is het nodig dat coalities worden

gevormd, maar ook dat vanuit de EU duurzaam geproduceerd tropisch hout gekocht blijft worden om zo invloed te kunnen blijven hebben t.b.v. legale houthandel en duurzaam bosbeheer. ■ **Rik Sools**

Post uit...Bolivia

Door Henk Lette, IICA

Vorige week was ik in Bolivia. Eindelijk weer eens echt het veld in en praten met mensen op dorpsniveau in de buurt van Santa Cruz. De activiteit waar het om ging had alles van een mechanisme voor de betaling van ecosystemendiensten (Payment for Environmental Services). Maar nee, dat was het natuurlijk niet, want we waren in Bolivia. Bolivia heeft heel aparte standpunten op dit gebied en wijst PES af, maar heeft inmiddels een eigen benadering geformuleerd voor hetzelfde principe. Alleen dus op zijn Boliviaans.

Ten eerste heb ik geleerd hier dat de internationale dimensie niet aan de orde is. Bolivia ontvangt graag geld, veel geld uit het buitenland voor ondersteuning van de politieke ambities, maar niet om koolstof vast te leggen die de buitensporige emissies van het rijke geïndustrialiseerde westen zou moeten neutraliseren.

Verder kan er gepraat worden over 'Acuerdos de complementaridad con la Madre Tierra' en dat zijn sociale akkoorden die in harmonie zijn met Moeder Aarde (of Pacha Mama). Dit betekent dat er wel lokaal geld ingezameld kan worden bij bedrijven of instellingen

die profiteren van het verstandig beheer van bossen en natuur, maar dat die betaling nooit in harde cash aan zal komen bij de dorpingen die gezamenlijk het bos – meestal bovenstreams – beheren. Dat gebeurt dus in de vorm van die akkoorden. De Boliviaanse overheid bepaalt namelijk dat de baten hiervan voor de gemeenschappen ter beschikking worden gesteld in de vorm van natuurvriendelijke ontwikkelingsactiviteiten. Dat kan educatief zijn, visteelt, boomaanplant, en dergelijke. Geen verdeel- en heerstechnieken dus bij de uitbetaling tussen dorpingen. En dat is goed. Echter, de relatie tussen de beheersactiviteiten van het bos en de baten is minder direct. Ook het feit dat deze sociale akkoorden niet kwantitatief ingevuld worden, lijkt het mechanisme niet echt duurzaam te maken.

De directe relatie die gelegd zou moeten worden tussen de baten en de betaling wordt op deze manier behoorlijk vaag en vereist een derde partij die die ontwikkelingsactiviteiten aanbiedt. Een behoorlijke uitdaging dus voor het project van Fundación Natura Bolivia dat door ons programma gefinancierd zal worden, om dit de komende tijd tot een concreet model te vormen. Dit model moet politiek acceptabel zijn voor de Boliviaanse regering, want de Boliviaanse Boswet wordt binnenkort aangepast en dit soort akkoorden zullen daarin een plaats krijgen. ■

Mededelingen:

Bestuursleden gezocht!

Voor komend jaar is het bestuur hard op zoek naar versterking. Door het vertrek van Joris Fortuin (pen-

ningmeester) zoekt het VTB-bestuur zeker 2 nieuwe bestuursleden. Lijkt het je leuk om actief een bijdrage aan de vereniging te leveren, laat het ons weten! Wil je meer weten over wat het bestuur doet, neem dan contact met ons op via vereniging@tropischebossen.nl.

Algemene Ledenvergadering

Het nieuwe jaar staat weer voor de deur. Dat betekent dat het binnenkort tijd is voor de Algemene Ledenvergadering. Deze zal op 31 januari in het Forumgebouw van Wageningen UR worden gehouden. Vanaf 16.00u starten we met een inhoudelijk deel, en vanaf 19.00u begint het huishoudelijke deel. Voor soep en broodjes wordt gezorgd. Tijdens de vergadering wordt zoals gebruikelijk het jaarplan en bijbehorende begroting 2013 besproken en vastgesteld. Alle commissies zullen verslag leggen over de afgelopen periode en gezamenlijk blikken we vooruit. Natuurlijk is er na de vergadering tijd om even bij te praten onder het genot van een drankje. Wij nodigen jullie van harte uit om deel te nemen aan de Algemene Ledenvergadering!

Vraag en Aanbod

De website-commissie is het afgelopen jaar druk geweest met het updaten van de website en het toevoegen van nieuwe rubrieken om zo de website interactiever te maken. De laatste ontwikkeling van het jaar 2012 is de rubriek "Vraag en Aanbod". Deze rubriek biedt een platform voor het vragen en aanbieden van kennis, diensten en producten, gelieerd aan tropische bossen. Heeft u uw garage opgeruimd en een motorzaag gevonden die u niet meer gebruikt? Bent u voor uw project op zoek naar stagiaires? Of bent u juist op zoek naar een stageplaats of een (nieuwe) werkomgeving? Of naar dat ene boek dat nergens meer te krijgen is? Voor al deze onderwerpen kunt u vanaf nu ook terecht in de rubriek "Vraag en Aanbod". De rubriek is zo opgesteld dat ook niet-VTB leden uw vraag of aanbod kunnen zien, dit in tegenstelling tot de list-server van de vereniging. Hierdoor vergroot u uw doelgroep en daarmee ook de kans

Colofon

Adres VTB: postbus 124, 6700 AC, Wageningen; **Website:** www.tropischebossen.nl;
Email: vereniging@tropischebossen.nl; **Redactie:** Paul Zambon, Henk Lette, Caspar Verwer, Charlotte Floors, Paul Hillegers, Quirine Hakkaart; Simone van Santen de Hoog; **Ontwerp/opmaak:** Caspar Verwer, Saskia Grootemaat; **Email redactie:** vtbnieuws@tropischebossen.nl

De Vereniging Tropische Bossen heeft tot doel het creëren en onderhouden van een professioneel netwerk en het instellen van een dynamisch en effectief platform voor het verzamelen, kanaliseren en uitdragen van kennis en informatie over tropische bossen. Dit wil de vereniging bereiken door het stimuleren en faciliteren van contacten tussen mensen, die vanuit verschillende achtergronden en posities, geïnteresseerd zijn in duurzaam en maatschappelijk verantwoord beheer van tropische bossen.

Deadline voor het inleveren van artikelen voor de volgende VTB-Nieuws is 28 februari 2013

dat u een antwoord vindt op uw vraag.

Op de website staat precies hoe zowel vraag als aanbod toegevoegd kunnen worden aan de rubriek. Schroom daarom niet en post al uw tropisch bos-gerelateerde vragen in deze nieuwe rubriek!

Wie, wat, waar

- ▶ **Algemene Ledenvergadering (ALV):** 31 januari, 16.00u-21.00. Wageningen UR, Forum (Gebouw 102), Droevendaalsesteeg 2, Wageningen.
- ▶ **Changing Perspectives – Carrière perspectieven voor de tropische bosbouwstudent.** 7 februari, vanaf 13.00u, Hogeschool Van Hall-Larenstein, Larensteinselaan 26a, Velp. Meer informatie volgt via de listserver.
- ▶ **UN International Day of Forests,** 21 maart. Een dag waarop alle VN lidstaten worden aangemoedigd om bos-gerelateerde activiteiten te organiseren.
- ▶ **Tropical Forest Carreer Night:** begin april, Universiteit Utrecht. Meer informatie volgt via de listserver.

Namens het bestuur en alle commissies:

**Fijne feestdagen
en een gelukkig
2013
!!!**